

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fôî'a acést'a ese tóta Marti sér'a,
— dar prenumeratiunile se priimescu
in tóte dílele.

Profetiulu pentru Ostrunguri'a: pre anu
8 fi. pre 1/2 de anu 4 fi. pre unu tri-
luniu 2 fi. éra pentru Strainetate:
pre anu 10 fi. pre 1/2 de anu 5 fi.
pre unu triluniu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu esemplariu costa 15 cr.

Tóte siodieniele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea dirigiata a diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. tacse timbrale.

BOULU si VITIELULU.

Unu bou, ca toti boii, putienu la simtire,
In dílele nóstre, de sórte-ajutatu,
Si decátu toti fratii mai cu osebite,
Dobandí 'n cirada, unu postu insemnatu.

— Unu bou in postu mare?... Dreptu cam ciudatu vine,
Dar' ast'a se intampla in ori care locu;
Decátu multa minte, sciú, cà e mai bine,
Sà ai totu-de-un'a unu dramu de noroecu.

Asiè de-a vietii vesela schimbare,
Cum si de mandrie, boulu stapanitu,
Se credea cà este decátu toti mai mare,
Cà cu densulu nimeni nu e potrivitu.

Vitielulu atuncia plinu de bucurie,
Audindu cà unchiulu s'a facutu boeru,
Cà are elài suma si livedi o mie:
„Me ducu, díse 'ndata, nitielu tenu sà i ceru“

For' a perde vreme, vitielulu pornesce,
Ajunge la unchiulu, cêrca a intrá;
Dar' pe locu o sluga vine si-lu opresee:
„Acum dórme, díce, nu-ilu potu superá.“

„Acum Dórme? Ce feliu! pentru 'ntàia data
Dupa prandiu sà dórma! Obiceiulu lui
Erá sà nu siédia díu'a neci odata;
Astu somnu nu pré mi place, si o sà i-o spui.“

„Ba, sà-ti cáuti tréb'a, cà mananci trantéla;
S'a schimbatu boerulu, nu e cum ilu sciú;
Trebuie nainte sà mergi cu sfiála,
Priimitu in casa déca vrei sà fii.“

La o mojieie atà'ta de mare,
Vitielulu respunde, cà va ascéptá;
Dar' unchiulu se scóla, pléca la plimbare,
Pe langa elu trece, for' a se uitá.

Cu mahnire tóte baiatulu le vede,
Inse socotesce, cà unchiulu-a orbitu;
Cà-ci fore 'ndoiala nu potea a crede,
Cà bun'a sa ruda sà-ilu fi ocolitu.

A dóu'a dí éra, pré de deminétia,
Sà i gasésca vreme, la dinsulu veni:
O sluga, ce-afore ilu vedea cà 'ngiétia,
Ca sà-i faca bine, de elu pomení.

„Boerule, díse, astépta afore
Rud'a d-tale, alu dómnei vaci fiu.“
— „Cine? A mea ruda? Mergi dà ilu dà pe scara;
N'amu astu-feliu de rude, si neci voiu sà-ilu sciú!“

Gr. M. Alesandrescu.

Profetií pentru anulu 1874.

In anulu acést'a voru fi multe focuri. . . in captóre.
" " " voru fi multe bâtei. . . in crisme.
" " " voru fi rodite viile si pomii... in tiér'a Anti-
poseniloru.
" " " voru avea frumóse venituri. . . jidovii.
" " " poporulu va fi satulu. . . de fóme si lipsa.
" " " cine se va nasce in anulu acést'a. . . nu
va solvi dare in anulu viitoriu.
" " " tineri d'in Ungari'a. . . nu voru fi asen-
tati de honvedi . . . in Chin'a.
" " " preoti voru ingropá gratisu... pe cei vii. —
" " " invetiatorii voru fi dotati bine... dupa mórte.
" " " episcopii voru hirotoní gratis. . . pe preoti
veterani.
" " " portá'a va fi iertata. . . celoru morti. —

G o r t e s i r i,

Séu
AlföldiÁde.

Radna, május hó 15.

„Pr'in abdicarea lui Mocioni, la 2 junie éra va fi dinum danum pe la noi. Miscările electorali a lene, și fore neci o însufletire, s'au și început deja. Inteliginti'a, adeca ungrimeca nobila¹⁾, cu anima²⁾ intristata³⁾ se uita, cum celelalte nationalități hirăiescu și mirăiescu pe oda vetett kerületen. Acuma-e pace, că desî: a ponderans numerus, in mare parte e a magyar választóknál, totusi in intielesulu szerencsétlenului pactum, a magyar párt most is ki kopik, ca — musiuoiulu d'in néua.

Ce impertinentia! Sunt trei candidati, si neci unulu n'are atât'a omenia ca: az értelmiség fő részét tevő magyar választók előtt némi programot is nyilvánítana.³⁾

Ast'a, Dieu, este lucru fôrte neplacutu⁴⁾ și dore-ro-su, că a. Deale-párt szerencsétlen pactuma nyűgeiből neci acum nu potemu scápá.

A-poi a magyar-párt aice in acestu cercu vitregu nu este asié de micu, pre cum se scie, pentru acea candidatu: politikai hitvallását magyar nyelven is sà ni spuna, ca pr'in acést'a: a választó kerület értelmiségét is megnyerje!

In cerculu Radnei pana acum'a a fostu o rea datina, că neci odata nu s'a potutu alege deputatu de unguru⁵⁾. Acést'a datina rea inse e vatematória și nesuferibila pentru magyar választók.

Pentru-cà adi, pana candu tier'a e periclitata de daco-romani, cari precum in dieta, asié și az ország távol zugaiban, az ország zavarát csak esztelen politikai salto-mortálékra, izgatásokra használják föl: pana atunci a magyar választó polgár előtt unu deputatu nati. de romanu nu numai nem kívánatos, ci și nagyon veszedelmes is.⁶⁾

Pentru acea dara a magyar párt la alegere passiv maradjon⁷⁾; pentru că unu deputatu nati. par force, nu este spre mare folosu Nagy Magyarországuilu.

Adi trei candidati nati. adeca Szerb Tivadar, I. P. Desseanu și Missits János se cërta, pentru mandatulu d'in cerculu Radnei. D'entre acesti'a trei neci unulu nu ni a spusu inca, că ce programu voru sà aibe.⁸⁾ Au dóra cugeta Dloru, că i vomu alege⁹⁾ cu programu revolutionariu? Nu! Mai bine remanemu passivi!

Sà vi audimu deci pragramulu, nu cumva sà ne pacaliti, pre cum v'amu pacalitu noi pre voi, la tôte ocasiunile,

De cātu sà reiésa candidatu nati. pr'in döntő szavazatulu nostru, mai bine cei doi trei alegatori d'in magyar párt sà remana meddő.

Altu-cum sum convinsu, că cerculu Radnei nu¹⁰⁾ va fi totu-de-un'a ily mostoha gyermeke a párt fegyelemnek și nu va fi oda dobva nemzetiségi szabad osztozkodásra, mai alesu acuma, candu și d'in sementi'a de musitariu am face unguri déca am potè, ca astu-feliu sà potemu fondá și asigurá unu Nagy Magyarországu.

Ast'a inse in prim'a linia atarna numai de la: a radnai kerület elvű és hitinő magyar hazafiai! E dreptu că ezek tekintélyes száma, ma kevés, dar' szellemi fölénye,¹¹⁾ könnyü hódítással d'in anu in anu va potè spori numerulu mortu alu unguiloru.

Sperámu, că asta data ni-a succede a reusi noi cu unu derék hazafi!¹⁴⁾

A-ici credu că este superflui ce comentariu.

1) Cei doi trei cismasi, oroitri s. a. slovaci acum magiarisati?! G. S.

2) Of! Of! G. S.

3) Grozavenia! G. S.

4) Credu! G. S.

5) Dieu rea datina! G. S.

6) Cum sà nu! G. S.

7) Ha! ha! ha! G. S.

8) Mare negligintia! G. S.

9) Voi de siguru nu! G. S.

10) Cerculu de siguru nu. . . . . G. S.

11) Ah! Oh! G. S.

Corespondintie.

Pute-a-Peste. in bu'a financieriloru
desperati, anulu respalatirei pecateloru.

Cinstite Bade Gur'a Satului

Sciu, că desî nu apartieni genului femeiescu, totusi esci curiosu a scî, ce se mai intempla pe aici pe la noi; pentru acea dara, ca nu cum-va sà descresci, séu sà-ti fia reu, me grabescu a-ti impartesi câte un'a-alta de pe aice, mai alesu pentru acea, ca si cinsti'a ta sà poti spune cetitoriloru cinstrei tale câte o nou-tate. Asculta, respective, cetesce dara.

Noutatea cea mai mare adi e; că Pist'a in urm'a urmeloru a venitu la cunoscenti'a, că Dieu tergulu totu-de-un'a stà d'in duoi, ma de multe ori și d'in mai multi, séu cu alte cuvinte: că ungruii acum'a; dupace tôte le-au dusu pana la desperatiune, s'ar impacá cu romanii, numai ca sà mai póta stôrce vre-o dubue trei paralutia de unde-va, dar' pe pélea nóstra.

Credu că me pricepi, și scîi bine, că facu alusiune la cestiunea junctiuniloru caliloru ferate unguresci cu ale Romaniei. . . . .

Asié dara desperatulu min. Gici, dupa ce de o cam-data nu i-a succesu a confiscá bunurile ambeloru bisereci romane, se resolvi a face óresi cari concessiuni romaniloru de d'incolo.

Tréb'a deci ar' fi gat'a, numai cum disei, tergulu stà d'in duoi, — vomu vede ce voru dice și cei d'in Romani'a, sperió-se-voru tare, de sbieraturile și lamentarile d'arieloru unguresci, cari nu mai incéta cu injuraturile?

Mai de parte am sà-ti facu cunoscutu, că me apuca coler'a de bucuria, candu potu sà-ti aducu scirea pré imbucuratória, că bravulu caputatu Pop'a Lecu, de 4 dîle petrece la Pute-a-Peste. Setea și dorulu celu mare dea-lu vedè intre noi, ne ardea și ne topid pe toti; dar' mai tare ilu acceptá diet'a, cas'a deputatiloru; că-ci scaunulu oratoriale d'in camera erá голу; tóta camer'a in absentia lui erá in confusiune; candu inse intrà elu in dieta, toti deputatii au eruptu in esclamatiuni și vivate; ministrii toti l'au intimpinatu stringandu-i ma'n'a cu cea mai mare afabilitate, mai alesu ministrulu de finantie Gici, care esprimà cea mai mare parere de bine, că in deslegarea nodului confusu financiale a grabitu a-i fi factoru principale; ér' de alt'a parte și-esprimase parerea de reu, că nu l'a potutu bineventá mai de tempuriu, fiindu-cà pr'in absentia lui statulu financiaru pana acumu inča a suferitu multa scadere. Se vorbesce și acea, că celalalti caputati au de cugetu a dá unu banchetu mare in onórea lui — in Kis-pipa.

O alta noutate importanta e: că eri séra am vedutu trei romani la unu locu, și nu se disputau neci despre politica, neci despre treburi confesionali*!)

De ast'a data fia-ti de ajunsu atât'a.

Si-acum serbus, cu plecatiune,

Alu cinstrei tale,

Tandala.

*) Par' că nu credu!

Nou'a carte a intieptiunii.

— De Gur'a Satului. —

Incepulu intieptiunii este temerea de — Pist'a.

Fà reu, si astèpta bine.

E mai bine prostu, decâtu fore postu.

Barb'a lunga inca nu e semnulu — umorului.

Lips'a pre multi i face servili, si pre multi ultra-
isti.

Junèti'a e tempulu oportunitatii.

Ce se pòte, si ce nu se pòte.

— Ce se pòte? . . .

— A face caricaturi!

— Si ce nu se pòte?

— A intielege acele caricaturi!

Virtutea adi pentru multi este numai o frasa gòla.

Déca dusmanii nu te mai potu folosi, — fà-te érasí
romanu inflacaratu.

Scopulu umorului e: a omorí pre cei ce gresiescu.

Decátu liberu si flamandu, mai bine inchisu si sa-
tulu.

Renegatulu face bucuria némului seu, ér' fiulu cred-
dintiosu se respalesce cu esiliu.

Gur'a bate -- pung'a.

Ruin'a nóstra provine d'in — contielegere cea mare.

Legile adi sunt ca ferést'a.

Fóre limb'a magiara nime nu pòte fi invetiatu.

Numai prostii sunt adi ómeni de omenia.

Ce este mai usioru decâtu a face gimnasiu roma-
nescu — pe chartia.

Cine a vediutu protopopi, si mai alesu canonici
fóre de — nepòte?

Pupa-lu in botu, si-i iá d'in punga totu.

E mai bine a traí cu misielia, decâtu a morí cu
omenia.

Cine si-iubesce natiunea, nu pòte fi iubitu de Pist'a.

A iertá adi nu este in moda.

De la alföld, pana la institutulu d'in Bud'a, numai
unu pasíu judovescu.

DÉCA SI ATUNCI.

Déca poporulu nu va mai ave de unde plati porti'a
si aruncarile.

Atunci Lonyai si Chàre'a Polu s. a. cum voru mai
pote face palate, si cum voru mai pote voiagiá pr'in Europ'a?

Déca ia teologiele nóstre si de-acum'a nainte se voru
priimi tineri fore cualificatiunile recerute, si parochiele voru
remane totu neorganizate,

Atunci candu vomu avé unu cleru de dai Dómne?

Déca si tinerimea, speranti'a natiunei, se va face d'in
ce in ce totu mai oportuna,

Atunci unde e speranti'a?

Déca si P. Cosm'a paresesce clubulu natiunalu, fore
lécu de motivu; déca si D. Bonciu inca dice, ca in Un-
gari'a nu cunosce alta natiune si alta limba, de catu cea
magiara; déca si Babesíu marele anteluptatoriu si patronu
alu honvediloru, are curagiulu sa dica in diet'a Ungariei,
ca romanii fora unguri n'au neci unu viitoriu; déca si Ale-
sandru Mocioni e silitu ca sa se retraga de pe campulu
luptei natiunali; déca si Al. Romanu ne dascalesce, ca sa
unimu intieptiunea sterpelui, cu blandèti'a porumbului;
si déca si ceialalti deputati nati. nu se mai ducu la diet'a,
sa apere interesele nóstre,

Atunci ce se ne miramu, ca Pist'a face totu ce vré?

Déca in adunările nóstre decidemu a face pasi pentru
aperarea limbei nóstre natiunale, ér' alt'a di, — si chiaru
acolo, unde avemu dreptulu sa ne folosimu de ea, — vor-
bimu totu ungresce,

Atunci pentru ce pretendemu respectarea ei d'in partea
strainiloru?

Déca legile sanctionate se calca in petióre chiaru de
cei ce au facuto,

Atunci unde este securitatea, ce insemnédia fras'a:
Constitutiunalismu?

Magazinulu

lui

Gur'a Satului.

O ordinatiune solgabireiesca d'in basaliculu banaticu,
cerculu Aradulu-nou.

671

k. i.

Kis szent Miklos Elöljáróságának

*Miután Rump Peter, Stan Todor és társai az tegnapi
nagyon is tsekély pénz büntetésbe az határozat ellen fe-
lebbzésüket szóval ki nem jelentették, mi több érdemileg az
megyei határozatott előismerve, és belenyugodva, az négy napi
legeltetést könyörületességből addiglen miglen más legelőről gon-
doskodhatnak kérelmökkel kinyerték, most azonban írásbeli fe-
lebbzésökkel az szibiroi közlegelőn juhok legeltetését tilalmozó
körlevelet hamisnak (?), és megye hírré tudta nélkül kiál-
tottnak nyilvánítják, ily szemtelen kifakadás után az
négy napi könyörületességből engedélyezett legeltetés rögtön be-
tiltandó.*

Kelt 10/15 1874.

Bogna Gyula, m. p.
szolgabíró.

*Postimu stilu ungrescu si oficiosu, d'in pen'a si creiri
unui solgabireu alesu de romani, si care traiesce d'in sudorea
romanului.*

*Astu-feliu de ordinatiuni monstruose avemu mai multe
la mana.*

*Seraca lume! cum te batjocoresce constitutionalismulu
pistasiescu.*

Catra o dama.

— Epigrama. —

Mi dicu, ca: esci crestina si multu religioasa.
— Asiè e, dómna draga, ca-am fostu la tine 'n casa,
Si te-am vediutu si sér'a si desu de demanètia.
Tienendu la serbatóri'a — „Schimbarea (Ta) la facie“ ! . . .

Anecdote.

Sasulu Hanzi, celu cu cîsme mari. veniá de la padure cu o funia la mana. Romanulu Iuonu ilu intalnesce sî ilu intréba:

— Unde ai umblatu, frate Hanzi?

— Io umblatam la podurele, se afe unu lemne bunu, la care spenzurá io vomenesce, da nu aflatu io asîe cum place la mine, — blestematu podurele este la noi.

— Hm — dişe Iuonu, haid'a 'napoi, frate Hanzi. cà ti-voiu aretá eu unulu fôrte bunu, unde te poti spendiurá macar cu tóta famili'a ta. —

— Acuma nu potu io merge, frate Iuon, che este la mine tare flomundu. —

Tîganulu merse la preotu sà-sî marturisésca peccatele. Preotulu ilu-intrebá:

— Ce ai pecatuitu?

— Amu batutu cojoculu mamei, pona l'amu facutu totu sdrentie. —

— Acést'a nu este pecatu, fiule. — dişe preotolu. —

— Sî eu gandescu asîe, — dişe tîganulu, — dar' ahai'a-e draculu, cà cojoculu au fostu pe mam'a.

FEMEI'A.

Femei'a e o firóre,
Ca tóte de sub sóre:
E verde, iflorita
De toti e mirosita;
Trecuta, vestejita
De toti e asvirlita.

In prima-vér'a vietii,
Sub róu'a deminetii,
Candu repede ea cresce
Sî veselu bobocesce,
Toti fluturii in sboru
I dau mereu tercoru.

In véra caldurósa,
Sub plói'a recurósa,
Candu dins'a infloresce
Sî-odórea respandesce,
Toti fluturii gramada
Pe sucu-i stau de sfada.

In tómn'a venturósa,
Cu brum'a-i nscaciósa,
Candu frundi'a-i se palesce
Sî miedu-i se sfirscesce,
Toti fluturii o lasa
Sî-si cauta de casa;

Ér' érn'a, 'n tēmpulu ghetii,
In gerulu greu alu vietii,
Candu e de totu uscata,
De viscole plecata,
Atunci flórea de raiu
E tóta putrigaiu.

TAND'A SÎ MAND'A.

T. E i i i . . . . frate Mando, d'a-poi ce-e cu tine, de éra esci voinicu sî cu petiorulu intregu?

M. Hm! sà vede, cà nu scéi, cum sà facu canile in lume; au nu vedi, cà am facutu sî eu, ca domnii de la potere?

T. Cum asîe?

M. Nàtereule, d'a-poi am lasatu sà-mi faca unu petioru nou de lemnu, — cà pe sub cióreci sî-asîe nu se observa. — sî-astu-feliu voiu aparé sî eu ca sî sî ei, — ca celu ce n'are neci unu necasu.

T. Ei bine! dar' a-poi cum vei lucrá, sî cum. . . . .

M. Ce mi pasa. . . . . numai lumea sà gândésca, cà-su intregu sî nu-su schiopu, a-poi fia ce-o fi. . . . .

T. Mèi Mando! óre ee potca sà fia, cà numai totu romanii, totu tierenei, sî totu numai bietulu plugariu se jientiescu; cà totu numai noi cei seracii suntemu in restantie sî platimu totu feliulu de dàri; ér' la domni, la magnati, nime nu merge ca sà jicutiésca?

M. D'a-poi nu scéi tu, cà domnii tienu totu cu domnii, sî cà dóra ei nu sunt prosti, sà se jicutiésca ei pre ei, candu ne potu numai totu pe noi.

TRENC'A SÎ FLÉNC'A.

T. Hi hi hi, ha ha ha!

Fl. Dar' pe tine ce te-ajunsu, de ridi asîe de cu dulce? De unde cu atât'a voia buna?

T. Vinu de la Bu bu bu, hi hi hi, teniî, hi hi hi sî hi hi hi. . .

Fl. O bata-te istanti'a, da ce-ai patitu pe acolo; dóra tí-a recomendatu cineva ca s'a inveti unguresce?

T. Mai multu! Asculta numai! Dilele aceste am fost la câte-va cocóne rom. in vediuta, dar' nu me potui intielege cu ele, cà nu voiau sà vorbésca cu mine romanesce.

T. Pentru ce?

Fl. Pentru cà, vedi Dómne, acum sî ele vreu sà imitedie damele romane de pr'in orasie. . . . .

Gur'a sacului.

Dnai M. B. Povesti, anecdote sî poezii populare umoristice, primimu cu placere. Cele trimise pe rondu. Salutare!

Iai Prinselu in S. A satirá sî a sbicniú intreprinderile nationali de ori ce natura, nu este chiamarea nóstra, ha e chiaru contr'a programulu nostru. Altele, — combatatórie de rele, sî indreptatórie, — bucurosu.